

เทพธิดา บัวเลิง 2549: การติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำคู่
ตำบลเลยวังไสย์ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการลุ่มน้ำและ
สิ่งแวดล้อม) สาขาวิชาการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา ปรธานกรรมการที่
ปรึกษา: รองศาสตราจารย์วิชา นิยม, Ph.D. 132 หน้า
ISBN 974-16-2463-8

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทรัพยากร สถานภาพองค์ความรู้ท้องถิ่นที่
เกี่ยวกับการติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศของชุมชน เพื่อใช้ในการกำหนดดัชนีชี้วัดการติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศ
ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศร่วมกับชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำคู่ ตำบล
เลยวังไสย์ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย โดยใช้เทคนิค การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action
Research หรือ PAR) เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ในการติดตามเฝ้าระวังทรัพยากรของชุมชน
ร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้วิจัย โดยกำหนดกลุ่มผู้สนใจในการเข้าร่วมศึกษาวิจัยจากตัวแทนชาวบ้านเพื่อร่วมกัน
ทำการวิจัยตลอดจนการจัดทำแผนเพื่อสร้างกระบวนการติดตามระบบนิเวศอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาวิจัยร่วมกับชุมชนพบว่า องค์ความรู้ของชุมชนมีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านนิเวศลุ่มน้ำ
ประกอบไปด้วยองค์ความรู้ด้านการจัดการป่า การนำความเชื่อมาใช้ในการจัดการทรัพยากร การทำนาย
ลักษณะภูมิอากาศโดยใช้ความหลากหลายทางชีวภาพ การสังเกตสัตว์น้ำเพื่อบอกคุณภาพน้ำ การเลี้ยงสัตว์ใน
พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและการทำเกษตรกรรมแบบวนเกษตรเพื่อช่วยฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำและลดปัญหาไฟป่า การทำ
ฝายแบบผสมผสาน ช่วยฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำ รวมทั้งการพัฒนาเป็นองค์กรชุมชน ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดเมื่อนำมาผนวก
กับความรู้ด้านนิเวศลุ่มน้ำได้ดัชนีการติดตามเฝ้าระวังระบบนิเวศของชุมชนในพื้นที่ต้นน้ำคู่ 3 ด้านคือดัชนีการ
เฝ้าระวังด้านป่าไม้ ด้านทรัพยากรน้ำ และด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเกิดแผนในการติดตามเฝ้าระวัง
ระบบนิเวศของชุมชนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำต่อไป

ลายมือชื่อผู้จัดทำ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

๒๙ / ๗ / ๕๙